

Kaarsrecht en ontgonnen land

‘Groote Schuur’ staat op het markante gebouw aan de Blokstegenweg 4 bij Azelo. Opvallend hoog, breed en met riet gedekt is het de meest bijzondere stal van boerderij Goormeen. In de bedrijfsvoering speelt hij echter nauwelijks een rol. Een gesprek met pachters Annette en Erik Jansen.

Als ik aan kom fietsen, vliegen kieviten boven het weiland en vertrekt de jongste zoon juist op de trekker naar de verte. We lopen een rondje langs de drachtige koeien en bekijken het overige melkvee dat in de achter de Groote Schuur gelegen stal uit 1977 verblijft. De ene helft loopt rond in het linkerdeel met de melkrobot, de andere helft wordt ’s ochtends en ’s avonds nog traditioneel gemolken door Erik. Al met al bezitten Annette en Erik zo’n honderd Holstein-Friesian koeien en pachten zij 58 hectare van Twickel. Daarmee is Goormeen een middelgroot boerenbedrijf en dat vindt het echtpaar prima. Erik: “Liever deze omvang en het goed doen dan een megabedrijf en het niet op orde hebben. Wij doen zoveel mogelijk zelf en schakelen nauwelijks loonwerkers in. Wellicht willen we groeien naar 110 koeien, maar we zijn voorzichtig: als de melkprijs nu eens met een dubbeltje omhoog zou gaan, zouden we wellicht andere plannen maken.”

Baby in de kofferbak

Toen Erik in 1969 in Oele geboren werd, was de overname van Goormeen net rond. Zijn ouders namen zijn grotere zus en broers regelmatig mee naar de nieuwe boerderij, baby Erik in de kofferbak. De Groote Schuur bleek al snel te inefficiënt en in 1977 werd een nieuwe stal gebouwd die in 2015 werd gerenoveerd: een nieuw dak, ledverlichting, een zonneboiler, warmteterugwinning, een voorzichtig begin met één melkrobot. De Groote Schuur is een opslagplek geworden. Vanaf 1980

hielden Eriks ouders ook varkens in drie schuren, maar met die intensieve veehouderij-tak stopten de huidige pachters in 2006. Zij zitten in het extensiveringsgebied van Twickel en richten zich weer volledig op melkkoeien. Die gaan naar buiten, zodra het eerste lentegras –het meest voedselrijke– gemaaid en ingekuild is. Annette is ook afkomstig uit een boerengezin. Zij woonde op de Twickelboerderij achter Carelshaven bij Delden. Aanvankelijk werkte zij bij een accountantskantoor tot zij Erik tegen het lijf liep. Vanaf het begin doet zij de administratie. In de loop der tijd is zij steeds meer gaan overnemen, mede door droevige omstandigheden: broer Gerrit met wie Erik en zij het bedrijf runden, stierf een paar jaar geleden. Annette zorgt voor de kalveren en houdt ook de melkrobot in de gaten. Als er een storing is, bijvoorbeeld omdat een koe de zuigers wegtrapt, krijgt zij een seintje op haar mobiele telefoon en spoedt zich naar de stal. Ook is zij verantwoordelijk voor de fokkerij. Dat gaat bij de volwassen koeien met kunstmatige inseminatie; bij de jonge pinken is er nog een echte stier in het spel, Anna’s Punch geheten.

Atypisch landschap

Het landschap rond hun boerderij is atypisch voor Twickel. Veel grote rechte vlakken en strakke sloten in plaats van kronkelige boomwallepjes. Dat komt omdat dit gebied ruim een eeuw geleden ontgonnen is. Tijdens de Eerste Wereldoorlog gingen veel textiel fabrieken in Almelo failliet vanwege de economische

crisis. Honderden arbeiders stonden op straat, zonder werk en geld. Fabrikanten en gemeentebestuur richtten een steuncomité op en vroegen baron Van Heeckeren in 1917 om hulp. Mocht het Twickelse heideterrein van Goormeen ontgonnen worden en geschikt gemaakt voor landbouw? Van Heeckeren stemde toe en al in 1918 hadden de arbeiders het karwei geklaard. Land was omgespit, opgehoogd of verlaagd, van sloten en greppels voorzien. Ook de Groote Schuur van ruim 42 bij 18 meter stond: de plek van waaruit arbeiders elke dag aan het werk werden gezet met de gebruikelijke agrarische werkzaamheden als melken, voeren, mesten, maaien, hooien. Pas in 1933 werd er een woning op het erf gebouwd en stelde Twickel een Friese boer als eerste pachter aan.

Bloemrijke randen

Nu Twickel volop inzet op een natuurlijker beheer van de grond merken ook Annette en Erik de gevolgen. Annette: “Door de geschiedenis van dit terrein –een heideveld dat ontgonnen is en in rechte stukken ingedeeld- worden hier geen oude houtwallen hersteld of solitaire bomen in het land herplaatst. Zo’n markante boom in je wei is overigens mooi voor het oog, maar voor een boer heel onpraktisch bij het bewerken van het land. Wij worden wèl gevraagd om in de randen en bermten ruimte te geven aan wilde bloemen en kruiden. Dat betekent concreet dat stukjes grond niet meer optimaal gebruikt kunnen worden en dus minder opbrengen. Dat moet op de een of andere manier gecompenseerd worden.”

Wederzijds vertrouwen

Het moet beiden van het hart dat Twickel niet altijd even goed met de boeren communiceert. “Twickel is geneigd om plannen bekend te maken zonder eerst goed overleg te plegen met de pachters. Vervolgens wil Twickel dat nieuw beleid snel

uitgevoerd wordt. Neem dat voorbeeld van bloemrijke stroken grond of een karakteristieke boom midden in een stuk land. Natuurlijk is het Twickels recht om zo iets te willen, maar overleg eerst met de pachters. Van te voren met elkaar praten geeft wederzijds vertrouwen. We zijn ervan overtuigd dat bij goede verhoudingen pachters ook op eigen initiatief voorstellen gaan doen die leiden tot een mooier landschap of tot meer biodiversiteit.”

Drugsafval

Samen met hun dochter Esmee (18) en zonen Rens (15) en Milan (12) wonen Annette en Erik in een huis dat zij net voor de eeuwwisseling op het erf hebben gebouwd; Eriks moeder woont ernaast, in het oude huis uit 1933. Rustig is het er. De snelweg hoor je niet, stropers zijn van vroegere tijden. Dumpen van drugsafval is een nieuw fenomeen, zo merkte Annette begin dit jaar. “Ik moest ’s avonds weg met mijn ene zoon en we werden iets verderop bij Azelo staande gehouden door iemand die vroeg of we konden helpen om een busje los te trekken uit de drassige grond. Ik had geen tijd, reed verder, maar vertrouwde het niet helemaal. Erik gebeld. Een jager met nachtkijker nam poolshoogte en zag dat grote zakken het bos in waren gesleept. Toen de politie kwam, hebben ze vijf man op heterdaad betrapt.”

Als ik wegfiets, komt de jongste zoon juist met zijn trekker uit de grote eikenlaan, klaar met gras keren. Het ruikt naar voorjaar.

Annette en Erik Jansen runnen gezamenlijk het bedrijf.

Kenmerkend rond het erf zijn de rechte wegen. (Foto's Monique van der Hoeven.)

